

VÀI NÉT VỀ NHÀ THƠ NGUYỄN CHÍ THIỆN

UYÊN HẠNH

Nhà thơ **NGUYỄN CHÍ THIỆN** được mệnh danh là **Ngục Sĩ**. Tác giả tập thơ nổi tiếng “HOA ĐỊA NGỤC”. Ông là nhà thơ phản kháng nổi tiếng nhất tại Việt Nam, là nhà thơ tranh đấu cho Tự do, Dân chủ, Nhân quyền. Ông đã ở tù ròng rã gần ba mươi năm vì những bài thơ vạch trần chế độ bất nhân của nhà cầm quyền Hà Nội.

Nguyễn Chí Thiện đã làm một công việc phi thường là **nói lên sự thật bằng lời thơ**, mà **ngọn bút** là trí nhớ và **nguồn thơ** là sự đốn đau cơ cực trong **thảm lạng ở chốn ngục tù**. Thế giới Tự do nhờ đó càng thấy rõ sự bất nhân vô đạo của nhà cầm quyền Đảng Cộng Sản tại Việt Nam trong việc xâm phạm quyền sống của người dân Việt.

*Anh có biết giữa lao tù cay đắng
Rét không quần, không áo, đập hàm răng
Đói xương sườn, xương sống chồi căng
Ôm không thuốc thân tàn xem khó thắng
Tôi vẫn có những đêm dài thức trắng
Tạo vẫn thơ tâm lạng, anh ơi!* * (Anh Có Biết – 1966)

*Tôi nhắm mắt nằm yên, không ngủ
Kể báo rền vang, sáng tự bao giờ
Tôi nằm yên, không nghĩ ngợi, không mơ
Mà lịm chết trong bóng mờ ủ rũ* * (Tôi Nhắm Mắt – 1968)

*Mùa đông rét, ào ào gió lộng
Đứng ngâm mình vớt nửa giữa giòng sông
Bạn tưởng tôi xương sắt, da đồng?
Tôi đương sống trong nhà giam Việt Cộng!*

*Chỗ tôi nằm sáu mươi phân chiếu rộng
Hai người bên, một hủi, một ho lao.
Bạn bảo tôi còn biết làm sao?
Tôi đương sống trong nhà giam Việt Cộng!* * (Tôi Có Thế Ăn – 1968)

Tập thơ **HOA ĐỊA NGỤC** của ông xuất hiện ở hải ngoại vào năm 1980 sau khi tác phẩm này được lên đưa vào toà đại sứ Anh tại Hà Nội và được giáo sư Patrick J. Honey thuộc Đại học Luân Đôn trong chuyến đi Việt Nam vào năm 1979, mang ra khỏi Việt Nam và phổ biến. Kèm trong tập thơ 400 trang viết tay, ghi: “**Hoa Địa Ngục**”, là lá thư mở đầu với lời ngỏ:

“Nhân danh hàng triệu nạn nhân vô tội của chế độ độc tài, đã ngã gục hay còn đang phải chịu đựng một cái chết dần mòn và đau đớn trong gông cùm cộng sản, tôi xin ông vui lòng cho phổ biến những bài thơ này trên mảnh đất tự do của quý quốc. Đó là kết quả 20 năm làm việc của tôi, phần lớn được sáng tác trong những năm tôi bị giam cầm”.

*Từ tư tưởng bước sang hành động
Phải có cầu ngôn ngữ giao thông
Trên giòng sông chuyên chính mênh mông
Đừng nghĩ chuyện xây cầu bắc cống!
Song ngôn ngữ ngày đêm vẫn sống
Âm thầm đưa tư tưởng sang sông
Qua muôn trùng hệ thống xiềng gông...
Sẽ có ngày tạo những kỳ công!* * (Từ Tư Tưởng – 1971)

HOA ĐỊA NGỤC được giáo sư Patrick J. Honey tiếp tay nhà thơ Nguyễn Chí Thiện thành công trong việc “*âm thầm đưa tư tưởng sang sông. Qua muôn trùng hệ thống xiềng gông...*”. **HOA ĐỊA NGỤC** chuyển tải niềm ước ao đầy nhân quyền của người thanh niên mang tên Nguyễn Chí Thiện với khát khao mãnh liệt đưa “*tư tưởng bước sang hành động*”

Thi sĩ Nguyễn Chí Thiện bị bắt vào tù khi ông 22 tuổi (tháng 5/1961), lần cuối Ông được thả vào tháng 10/1991, ông ở tù tất cả là 27 năm. Ở tuổi đôi mươi, tuổi của mộng mơ, xây dựng lý tưởng sông, ông đã từng sống trong yêu thương bên cạnh cha mẹ, anh chị em. Ông đã từng áp ủ những giấc mơ cũng như hoài bão của cuộc đời, như bao người trong chúng ta vẫn làm.

Ông không thể ngờ được đời ông phải bị khốn khổ trong ngục tù tối tăm dài đằng đẵng, chỉ vì ông tôn trọng sự thật, dám nói lên tiếng nói tranh đấu cho quyền sống của con người:

*Sao có thể sống thế này được mãi?
Hiện tại hung tàn đâm suốt tương lai
Quá khứ là chi? Một chuỗi ngày dài
Bị sắt thép nghiền tan, thảm hại!*
* (Hãy Cho Qua – 1975)

Cuộc đời người tù lương tâm của ông bắt đầu do từ một sự kiện vào cuối năm 1960, khi một người bạn nhờ dạy thế hai giờ môn sử địa tại một trường trung học và tài liệu giảng dạy là quyển “Cách mạng Tháng Tám 1945” do nhà xuất bản Sự Thật phát hành. Sách xuyên tạc sự thật khi viết Thế Chiến Thứ Hai chấm dứt nhờ Liên Xô chiến thắng quân đội Nhật Bản. Ông đã giảng cho học sinh biết Thế Chiến Thứ II chấm dứt do Hoa Kỳ thả hai trái bom nguyên tử lên hai thành phố Hiroshima và Nagasaki buộc Nhật Bản đầu hàng vô điều kiện.

Nhà cầm quyền Cộng Sản Việt Nam kết án ông với tội danh phản tuyên truyền và ông bị giam giữ khoảng 3 năm rưỡi. Năm 1964 ông ra tù nhưng đến năm 1966 ông lại bị bắt vì những bài thơ vạch trần chế độ bất nhân của nhà cầm quyền Hà Nội của ông được nhiều người truyền tay nhau đọc. Mãi đến năm 1977 ông mới được thả.

Ông bị giam giữ không có án qua nhiều nhà tù và trại tù cải tạo từ Phú Thọ, Yên Bái, Lào Cai... đặc biệt nhà tù nổi tiếng Công Trời (Hà Giang), khám lớn Hỏa Lò của chế độ Cộng Sản.

Thơ ông là chứng tích lịch sử trước cảnh đời nghiệt ngã oan khiên của những người tù lương tâm đang là nạn nhân của chế độ CSVN. Ông vạch cho thế giới thấy rất rõ việc nhà cầm quyền Cộng sản Việt Nam đã và đang áp dụng mọi thủ đoạn chà đạp quyền sống người dân.

Thơ ông được sản sinh trong tận cùng của sự đói khát hành hạ. Với một trí nhớ nhạy bén trời ban, ông ghi nhớ hằng trăm bài thơ làm trong tù, và khi ra khỏi tù, dù bệnh hoạn yếu đau nhưng với quyết tâm tranh đấu cho quyền sống của những người tù oan uất, ông kiên trì nhớ lại và chép xuống những dòng thơ đầy máu lệ đó.

*Chuyện có thực mà tưởng như thần thoại
Mà tưởng như ác mộng bi ai ...
Hoa địa ngục tưới bằng xương máu thịt
Trộn mồ hôi chớ, ngựa, lệ ly tan
Hoa trưởng sinh trong tù bệnh, cơ hàn
Hương ảm mốc, mầu nhở nham, xám xịt* * (Hoa Địa Ngục)

Tập thơ HOA ĐỊA NGỤC của ông trúng giải thi ca Quốc tế tại Hòa Lan, và được dịch sang các tiếng Anh, Pháp, Đức, Tàu, Nhật, Tiệp. Trên hai mươi bài thơ của ông trong tập thơ này đã được một số các nhạc sĩ tên tuổi phổ nhạc. Hai lần ông được đề nghị trao giải Nobel Văn học.

Thơ ông hiện rõ cảnh đời u uất của người tù lương tâm, những cực hình dã man nhà cầm quyền CSVN đổ xuống hình hài gầy guộc của họ, ép buộc hàng vạn người tù bệnh hoạn đói khát triền miên phải dốc hết sức tàn lực tận làm những công việc nặng nhọc nô lệ không công cho nguồn sản xuất hàng hóa vĩ đại là nguồn lợi tư nhân của các lãnh đạo trong guồng máy cai trị của đảng CSVN.

*Ngục tù cất bước oan khiên
Thành thị thôn quê sơn hải trăm miền
Hội tụ!
Bãi sù, bờ lau, rừng rú
Thầy người vun bón nuôi cây
.....*

*Khi gió bắc ào qua vách ải
Những manh áo vải
Tả tơi
Vật vĩa
Vào thịt da..
Mưa gió mênh mông
Thung lũng sông nước bùn
Bệnh xá mỗi đùn, ẩm mốc
Những khuôn mặt xanh vàng gầy dộc
Nhìn nhau đờ đẫn, không lời.
Nhát nhát em ho
Từng miếng phổi tung rời
Bọt sùi, đỏ thắm!* * (Anh Gặp Em – 1965)

Thơ ông không bóng bẩy mượt mà, lãng mạn trữ tình. Thơ ông làm tim ta nhói đau vì nỗi khổ cùng cực và những oan khiên nghiệt ngã của người tù lương tâm.

*Thơ của tôi không phải là thơ
Mà là tiếng cuộc đời nức nở
Tiếng cửa nhà giam ngòm đen khép mở
Tiếng khò khè hai lá phổi hang sơ
Tiếng đất vùi đổ xuống lấp niềm mơ*

*Tiếng khai quật cuộc đào lên nỗi nhớ
Tiếng răng lạnh đập vào nhau khổ sở
Tiếng dạ dày đói lả bóp bâng quơ*

*Tiếng tim buồn thoi thóp đập bơ vơ
Tiếng bất lực trước muôn ngàn sụp lở
Toàn tiếng của cuộc đời sống dở
Và chết thời cũng dở, phải đâu thơ!* * (Thơ Của Tôi – 1970)

Lời thơ ông cho thấy rõ Đảng Cộng Sản VN đã tước đoạt quyền sống con người. Trại tù giam giữ các nhà tranh đấu cho tự do dân chủ nhân quyền của người dân Việt đích thực là địa ngục trần gian.

*Mộng bát cơm đầy, quỷ đói hay ma?
Thiếu chất nhiều khi chân đứng dậy là
Đầu choáng, mắt hoa, tối xâm, gục xuống*

Hãy nghe lời thơ ông về dã tâm bỏ đói bỏ khát người tù lương tâm

*Trong các ngón đòn cộng sản yêu tinh
Thời đòn dạ dày là kinh tởm nhất
Thế xác, óc, tim nó chơi hồng tât
Nó rất có thể vùi tât trong đất*

* (Tù Lao Thăm Thăm – 1986)

Nhà Cầm Quyền Đảng Cộng Sản tại Việt Nam dùng mọi thủ đoạn và âm mưu tàn ác nhất để hành hạ người tù lương tâm. Nhưng với tình người vô bờ, với tinh thần Tự do Dân chủ mãnh liệt dù rằng trong chốn ngục tù, bệnh hoạn, thân xác càng héo gầy, sức thơ của ông lại dũng mãnh tuông trào đòi công lý và nhân quyền cho người dân Việt.

*Tất cả suy tàn, sức thơ vô hạn
Thắng không gian mà thắng cả thời gian
Sắt thép quân thù năm tháng rỉ han!*

HOA ĐỊA NGỤC là kính chiếu yêu cho thế giới và thế hệ con cháu chúng ta thấy rõ mặt thật của Đảng Cộng sản tại Việt Nam.

*Tuyệt vọng dầu lan tràn
Hy vọng dầu tiêu tan
Dân nước dầu đêm dài ai oán
Thơ vẫn đó, gông cùm trên ván
Âm thầm, thâm tím, kiên gan
Biến trái tim thành “chiếu yêu kính” giúp nhân gian
Nhận rõ nguyên hình Cộng sản* * (Thơ Của Tôi – 1970)

Hãy cảm nhận tinh thần bất khuất, những khắc khoải của ông, để nuôi dưỡng **ĐÓA HOA NHÂN QUYỀN** ông ươm từ ngục tối:

**Hoa sẽ nở muôn nhà muôn vạn đóa
Hoa hạnh phúc tự do vô giá**

**Dù chết chưa trông thấy nở mùa hoa
Thì cũng sống cuộc đời không nhục nhã
Thì cũng sống cuộc đời oanh liệt đã!
Nếu chúng ta đồng tâm tất cả** * (Đông Lây – 1972)

Lời thơ chuyên tải ý chí bất khuất, sự dũng cảm và niềm tin tiềm tàng rực sáng trong ông, nuôi dưỡng cho một Việt Nam Tự do Dân chủ Nhân quyền.

Một ngày không xa khi u uất bùng nổ tung, khi chí phấn đấu chống đảng Cộng sản trở thành sức bật của toàn dân Việt, khí thế đấu tranh của người dân sẽ như nguyên tử nổ bùng, diệt tan đảng Cộng Sản tại Việt Nam.

*Trong bóng đêm dè dặt
Phục sẵn một mặt trời
Trong đau khổ không lời
Phục sẵn toàn sấm sét*

*Trong lớp người đói rét
Phục sẵn những đoàn quân
Khi vận nước xoay vần
Tất cả thành nguyên tử* * (Trong Bóng Đêm – 1976)

Nhà Thơ Nguyễn Chí Thiện sinh ngày 27.02.1939 tại Hà Nội. Ông từ trần tại Santa Ana, California, Hoa Kỳ ngày 2/10/2012, hưởng thọ 73 tuổi
Trong bài **Trái Tim Hồng** làm năm 1986, Thi sĩ Nguyễn Chí Thiện đã viết:

*Hư vô ơi, cập bến tới nơi rồi
Cõi bụi chờ mong chi nữa!
Một trái tim hồng với bao chan chứa
Ta đặt lên bờ dương thế trước khi xa* * (Trái Tim Hồng – 1986)

Nhà thơ Nguyễn Chí Thiện mất đã sáu năm. Trái Tim Hồng là hình ảnh của Sự Sống và Nhiệt Huyết. “Đặt lên bờ dương thế” là sự nhấn nhủ gửi gắm. Tuy bị gông cùm kìm kẹp, tuy bị bỏ đói bỏ khát đến gầy lã người không còn sức sống, là vấn đề thể chất, trái tim ông, tình yêu quê hương dân tộc vẫn sống mạnh trong ông. Tình yêu đó, sức đấu tranh đó, ông xin trao cho thế hệ trẻ.

Những người trẻ dũng cảm của dân tộc Việt sẽ sáng suốt cùng đứng lên hài hòa, hùng mạnh với sức kháng cự võ bờ giải thể chế độ bán nước hại dân của đảng Cộng Sản tại Việt Nam. Cùng gánh vác trọng trách bảo vệ quê hương Việt Nam đem lại cho nhân dân Việt một đời sống ấm no hạnh phúc.

Người Việt Tự Do Hải Ngoại chúng ta phải quyết tâm yểm trợ các nhà tranh đấu trong nước, đang thực hiện chính sách Diệt Trung Trừ Cộng.

*Đất nước thâm bầm ngâm trong khốn cực
Bạo lực giam cầm, giải thoát không phương
Ta đã lao vào cuộc chiến đấu bi thương
Mấy chục năm dòng tim óc cháy đỏ
Bao lần tiếp cận với tiêu vong
Ta vẫn một lòng chiến đấu
Nấu nung đau đớn với căm hờn
Thành vũ khí tiến công vào tội ác* * (Đất Nước – 1988)

HOA ĐỊA NGỤC là lời thơ uơm trong ngục tối, mọc lên từ những mảnh đất, đồng lầy, rừng sâu... thấm đẫm máu, mồ hôi, nước mắt, bệnh hoạn và nỗi đau triền miên của thân phận người dân khi quyền sống bị chà đạp.

Loài Hoa lớn mạnh trong

Tinh Thần Bất Khuất Nguyễn Chí Thiện
Tinh Người Bất Diệt Nguyễn Chí Thiện và
Khí Khái Bất Biến Nguyễn Chí Thiện

Buổi Tưởng Niệm Nhà Thơ kiêm Ngục Sĩ NGUYỄN CHÍ THIÊN hôm nay, ngoài sự thành kính hướng đến Ông, một nhà thơ phản kháng nổi tiếng nhất của Việt Nam, một người dân Việt dũng cảm đầy nhân ái, xin tâm niệm để nhớ nghĩ đến ông, để học hỏi và thực hành một tấm lòng vị tha vô bờ, tình người vô hạn.

Xin hãy thấp sáng **Con đường Nhân Quyền** ông xây dựng.

Xin hãy nuôi dưỡng con đường đó bằng những bước chân dũng mãnh với lòng từ bi và hiểu biết của chúng ta.

Hiểu biết đúng, nhìn thấy đúng, tư tưởng đúng, sẽ có hành động đúng. Chúng ta sẽ tinh tấn, không chùn bước trên con đường tranh đấu cho **Quyền Sống của người dân Việt**, cho một **VIỆT NAM ĐỘC LẬP TỰ DO HẠNH PHÚC**.

UYÊN HẠNH

12/10/2018

Ghi chú:

(*) Trích HOA ĐỊA NGỤC của Nhà Thơ Nguyễn Chí Thiệu

www.vietnamvanhien.org

